

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Dialecticam, siue Scientiam de Veritate, in decem libros
distributam

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

Cap. I. Quid sit species?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95210](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95210)

ostendam, analogiam non ob stare abstractioni, & rationem entis analogam à reali, & solius rationis posse præcindi; item à fortiori rationem entis realis à substantia, & accidenti, creatore, & creaturis, respectu quorum tamen ens reale analogum est, iuxta non paucos aduersarios. Contra secundo: quoniam qualitas incommuni est prædicamentum, supereminetque genus, ac proinde ratio vniuersalis contemplatione caloris, v. g. & lucis, actus, & potentia, cæterarumque qualitatum inferiorum, quin obstat ab eis per prius, & posterius illam participari: rursum probabilius etiam est ens reale non obstante simili participio, esse vniuersum: quidni ergo sit vniuersum subiectibile in quid incomplete, vtut species, & indiuiduum ea cum inæqualitate conueniat. Contra tertio: quia falsum est, speciem prius naturæ subiecti oportere generi, quam indiuiduum, & hoc posterius, quam illam: aliud enim est, quod species logicè, & in subsistendi consequentia sit in se prior indiuiduo, & hoc illa posterius: aliud, quod prius logicè referatur species, quam indiuiduum ad genus, eive subiectiatur, & hoc posterius, & cum dependentia à ratione specifica. Primum namque verum esse, secus vero secundum supra satis est demonstratum: quorsum ergo subiectibile in quid incomplete analogum adstruitur?

85 Ex dictis, tum hoc capite septimo, tum etiam sexto, & quinto constat solutio eius quæstionis, an scilicet relatio generis ad species, & indiuidua sit eadem, vel diuersa: quod enim sit omnino diuersa putant Louanienses, & quidam alij. nimirum generica respectu specierum, & alia innominata contemplatione indiuiduorum: quod vero sit eadem omnino, & nullatenus distincta, putant alij: Denique, quod sit eadem, id est similis, & homogenea, ac prorsus generica, cæterum distincta, & alia, aliaque, aut specie, aut certe numero, censent Rub. in log. cap. 3. de specie quæst. 5. metaph. cap. 28. quæst. 14. sect. 3. Conimbric. in log. cap. de specie quæst. 2. art. 1. Hurtad disp. 4. de genere sect. 5. §. 33. Tellez 1. part. summæ disp. 6. sect. 4. Arriaga sect. & subsect. supra citatis: Item Masius quæst. 3. & 4. de genere sect. 5. Scotus quæst. 17. de vniuersalibus, & communiter eius affectæ. Quorum authorum sententia, vt communior, sic etiam verior nobis videtur: ea autem superius satis est probata, sicut & diuersa sufficenter improbatæ.

86 Constat etiam ex hæcenus disputatis solutio alterius quæstionis, an scilicet species sit adequatum correlatiuum generis affirmatiuè respondent Louanienses, negatiue cæteri authores supra laudati: hi, quia genus etiam prout tale referri ad indiuiduum, necnon huius relationem terminare censent; illi, quia ad solam speciem referri genus, & huic quatenus tali solam eam subiecti existimant. Quod tamen Louanensium opinio hac in re falsa sit, & communis sententia longè probabilior, superius est ostensum.

Deinde ex dictis perspicua est decisio alterius controuersia prioris affinis, an scilicet species sit primum, & immediatum generis correlatiuum: negant Conimbric. Fons. Tellez: affirmant vero quidam apud Louanienses, & post eos Hurt. disp. 5. log. sect. 1. §. 5. & re ipsa Auerſa citata illa sectione §. 5. ex hac conclusione inferendum est, esto verbis non nihil dissentiat: horum fundamentum est, quia potest abstrahi ab indiuiduo, & specie vna ratio communis subiectibilis in quid incomplete, utroque prior, adeoque generi immediatior: illorum vero, quia repugnat talis abstractio. Cæterum repu-

P. Lyncei Philosophia Tom. I.

gnantiam illius nullam esse, supra late ostendimus, ac proinde quid in hac quæstione tenendum sit, iam tum præiudicauimus.

87 Porro autem, quæ disputata sunt de specie, & eius correlatione respectu generis, ea oportet intelligi de specie vniuersali, ac de multis prædicabili, qualem reuera esse debere speciem subiectibilem, & generis correlatiuum, adeo ceterum putant nostri Conimbricenses, citata quæst. 2. de spec. art. 1. in fine secundæ conclusionis, vt contrarium alienum esse à communi philosophorum sensu pronuncient. Aliqui tamen aliter sentiunt, & speciem subiectibilem non dubitant omne id appellare, quod subiectitur generi, vel in quid incomplete, siue sit vniuersale, siue singulare, & indiuiduum: atque hic loquendi modus supra cap. 5. ad eius finem nobis omnino non displicuit, nec modo etiam displicet, aut videtur improbabilis. Quem iuxta species subiectibilis est adequatum correlatiuum generis: tale siquidem est quicquid ei subiectitur: nec non etiam eius primum, & immediatum correlatiuum: huiusmodi namque est subiectibile in quid incomplete: verum enim species subiectibilis, tam in communi, quam in particulari sumpta debet esse adequatum correlatiuum generis, proximum verò, & immediatum, non nisi in communi usurpata, & prout à specie prædicabili, & indiuiduo abstrahitur.

TRACTATUS III.

De specie.

CAPVT I.

Quid sit species.

PECIES interdum significat prætextum, & simulationem, quo pacto dicuntur simulata in speciem fieri: interdum rem visam, qua ratione ait Maro lib. 2. *Æneidos*;

Non tulit hanc speciem furia mente Chorea.

Aliquando etiam formam, ac pulchritudinem; quo sensu Christus Psal. 44. dicitur speciosus forma præ filiis hominum. Has ergo speciei acceptiones & alias non paucas, tum in sacris, tum in profanis, litteris valde familiares, velut à nostro alienas instituto missas facio; ac speciem cum Porphyrio ita definio: *Species est id, quod predicatur de pluribus differentibus solo numero in quid*; vt homo v. g. de Petro, & Paulo, & cæteris. Per id, quod predicatur conuenit species cum cæteris prædicabilibus: per prædicari de pluribus differentibus solo numero diffidet à genere, quod potius complectitur inferiora specie diuersa: per particulam in quid, à differentia, quæ in quale quid, & à proprio, & accidenti, quæ tantum in quale enunciantur. Rursum secundo, speciem cum eodem Porphyrio sic definio: *Species est id, quod subiectitur generi, veluti homo. v. g. animali, aut si mauis animal viuenti.* En duplicem speciei acceptionem logicis familiarem, quarum alteram iuxta vocatur species prædicabilis, iuxta alteram vero species subiectibilis. Porro autem utrâque speciei nomenclaturam irident grammaticæ

D d 2

quidam;

quidam; sed satis imperite suo more: eo namque vocabulo vtuntur, non solum nostri Scholastici, sed etiam multi Patres in vno, & altero eius sensu præsertim verò in priori August. lib. 8. de Trinit. c. 6. & in dialectica, atque in suis Damascenus, & Cassidorus: in posteriori vero, tum hi, tum eis Inngè antiquior Tertullianus lib. 5. contra Marcionem cap. 15. ibi, *Pronunciavit Isaias; prodibit virga de radice Iesse, & flos de radice ascendet de virga, & requiescet super eum spiritus Domini. Dehinc species eius enumerat, spiritus sapientie, & intelligentie, spiritus consilij, & valentie, & spiritus agnitionis, & religionis: spiritus eum replebit timoris Dei.*

2. Aduersus posteriorem definitionem, qua est explicata species prout subiicibilis duæ sunt præcipuæ difficultates, de quibus late P. Hurtadus disp. 5. log. sect. 1. per totam. Altera est, genus definiri in ordine ad speciem, vtique subiicibilem, & eius correlatiuam, adeoque hanc perperam, & non sine circulatione vitiosa definiri in ordine ad illud è conuerso talem in modum: species subiicibilis est, quæ subiicitur generi: quo pacto male definias patrem, & filium ita: pater est qui habet filium, filius est, qui habet Patrem. Caterum huic difficultati factum est satis tract. præc. cap. 4. assert. 2. & 3. ibique ostensum genus definiri respectu speciei prædicabilis, non vero subiicibilis prout talis, quantumvis hæc sit eius correlatiua: quid ergo prohibet, hanc contemplatione illius quidditatiue explicari? Altera est, fore, vt indiuiduum incompletum sit species subiicibilis quippe quod subiicitur etiam immediatè generi, adeoque definitionem nostram participat. Sed hæc etiam difficultas est à nobis superius profligata eiusdem tract. cap. 5. in solutione argumenti tertij: ibi namque visum est tribus de causis indiuiduum incompletum nequitiam esse speciem subiicibilem, & huius definitionem totidem modis ita explicare posse, vt illud reiiciat: ibidem etiam visum est, quatenus probabiliter sustineri possit indiuiduum incompletum esse speciem subiicibilem, adeoque absurdum non esse, si huius ei definitio conueniat.

3. Quapropter obiicies aduersus priorem definitionem speciei prædicabilis, frustra eam tradi, cum eiusmodi species sit concretum per accidens, quod tamen nunquam vere, ac proprie definiri posse constat, tum ex Aristotele, & B. Thomæ lib. 7. metaph. sect. 3. verbis supra citatis tract. præc. c. 3. tum etiam ex eo, quod definitio sit oratio explicans quidditatem, & essentiam, siue substantiam rei; ens autem per accidens, siue non substantiale substantiam non habeat explicationi aptam subiici: tum, quia ens per accidens magis est plura, quam vnum: haud ergo eius natura explicabitur sicut ad veram definitionem oportet; sed eius naturæ; vnde ad summum colligi potest, multis illud definitionibus, non tamen vna posse declarari: tum denique, quonia in essentia est propria solius entis; nec mirum, cum sit eius abstractum quoddam ens autem per accidens, seu non substantiale, veluti album, non est simpliciter, sed secundum quid, & analogicè respectu substantiæ: ergo non habet simpliciter essentiam, aut definitionem, quæ obiectiuè iuncta cum essentia recurrit & eadem est; formaliter verò usurpata eam explicat.

4. Hoc argumentum facessit difficultatem, non solum definitioni speciei prædicabilis, sed etiam subiicibilis, nec non generis, differentię, proprij, & accidentis, cum hæc omnia sint concreta per accidens, & actum, atque obiectum ei extraneum com-

plectantur: quoniam autem species prædicabilis componitur ex genere, & differentia, & per vtrumque definitur, quod non habet species subiicibilis, si quod est probabile conuenit indiuiduo incompleto, aut còpleto, indiuidua nāque plerumque sunt scientiæ, ac definitionis expertiæ, nec etiam genus, differentia, proprium, aut accedens prout talia, ac nisi vt quandam speciei rationem induunt; idcirco difficultatem illam communem de definitione totius per accidens libet in specie prædicabili examinare. Tam ergo pro illa, quam pro specie subiicibili, & quocunque vniuersali, & particulari respondeo, concretum per accidens verè, ac propriè posse definiri, idque Conimbricenses tom. 2. log. in cap. 4. de orat. quæst. 4. art. 6. & Hurtadum disp. 4. log. sect. 1. § 4. & communiter ceteros autores nostros aduersus quosdam Thomistas, & non paucos Scotistas arbitrari: & merito: quando enim ea sunt in rebus ac veritatem habent transcendentalem, quidni possint cognosci, & per definitionem logicè, & artificiosè explicari.

Ad Aristotelem ac B. Thomam dicendum est, eos proposita illa quæstione, an scilicet composita accidentalia queant definiri, & quidditatiue declarari, inprimis negatiue respondere, vt constat ex testimoniis adductis: ceterum in solo sensu reduplicatiuo: quasi hoc tantum velint, ea concreta per accidens, prout talia, nequitiam definiri; secus vero, si sumantur prout sunt concreta per se ex genere, & differentia illud, non accidentaliter, sed essentialiter contrahente. Moueor primum verbis Aristotelis lib. illo 7. metaph. eadem lect. 3. nobis obiecta: *non ergo vlli eorum, quæ non sunt species generis inheret, quod quid erat, esse, sed his solum: hæc enim videntur, non secundum participationem, & passionem, nec vt accidens dici.* Moueor secundo verbis B. Thomæ ibidem: *pater, quod quid erat, esse, non erit alicuius, quod non sit è numero specierum alicuius generis, sed solum his, id est solum speciebus: species enim sola definitur, cum omnis definitio sit ex genere, & differentiis: illud autem, quod sub genere continetur, & differentiis, constituitur est species, & ideo solius speciei est definitio: sola enim species videtur dici, non secundum participationem, & passionem, nec vt accidens.* Ergo si sumatur concretum per accidens, non prout tale, sed prout est ens per se quodammodo, & genus per differentiam essentialiter contrahit, speciei que rationem obtinet, eo ipso poterit illud definiri, tum iuxta Aristotelem, tum iuxta Beati Thomam.

Deinde secundo dicendum est: tametsi quodam sensu, eo nimirum, quem nuper explicuimus, ambo negent concretum per accidens definiri; ceterum eos aliter soluere quæstionem, ac respondere parum cum probabilitate dici posse, ens per accidens definitioni subiectum esse, tametsi aliter, ac ens per se. Etenim Aristoteles lect. 4. sequenti prope medium sic habet: *illud autem manifestum est, quod, quæ primo, & simpliciter definitio, & quod quid erat esse substantiarum est: at ceterorum quoque similiter est, non tamen primo: non enim est necesse, si hoc ponamus huius definitionem esse quodcumque oratione idem significat, sed quod aliqua oratione: hoc autem si vnius sit, non continuatione sicuti Ilias, aut quacunque continuatione, sed si quoties dicitur vnum. Vnum autem dicitur, sicuti & ens; ens autem quoddam ipsum quod quid, quoddam quantum, quoddam quale quid, significat: quare & albi hominis erit oratio, & definitio, alio vero modo, & albi, & substantia. Quem textum, alioque similes amplectitur B. Thomas, ab illis verbis,*

verbis, aut oportet secundum alium modum soluendi dicere, quod definitio dicitur multipliciter, sicut, & quod quid est; ipsum enim quod quid est, uno modo significat substantiam, & hoc aliquid; alio modo significat, singula aliorum predicamentorum, sicut qualitatem, & quantitatem, & alia huiusmodi talia: sicut autem ens predicatur de omnibus predicamentis, non autem similiter, sed primum de substantia, & per posterius de aliis predicamentis, ita & quod quid est &c.

7 Nescius haud sum philosophum, & cum eo Beatum Thomam testimoniis, posteriori loco allegatis hoc significare, definitionem entis per se, ac substantiali, atque enti, seu concreto per accidens conuenire analogice; sicut iuxta eos ens, & quod quid est, ut aiunt, substantia, accidenti, Deo, & creatura, analogica ratione competit. Ceterum, uti analogia entis in eo solo sita est, quod Deus magis principaliter, ac simpliciter sit ens, creatura vero, minus principaliter, & secundo, siue iuxta aliorum phrasim secundum quid, eademque cum inaequalitate, accidens, & substantia, rationem eius communem participant, non vero in eo, quod solus Deus, ac substantia sit vere, & proprie ens; neutiquam vero creatura, aut accidens: haud enim credendum est, Aristoteli, aut Beato Thomae tale quidpiam in mentem incidisse, quippe quos latere non potuit, creaturam, & accidens, reipsa producere suos effectus, & produci à suis causis; quae duo veram rationem entis manifeste supponunt: ita similiter analogia ab eis statuta inter definitionem entis per se ac substantialis, & eam, quae est totius per accidens, neutiquam arguit, alterutram non esse vere, ac proprie definitionem, sed tantum, quod altera magis principaliter, quam altera, rationem definitionis obtineat.

8 Porro id animaduerto in confirmationem vtriusque solutionis nuper tradita, quod Aristoteles lib. 6. Topic. cap. 5. disertis verbis affirmat; posse concretum accidentarium definiri vera, ac propria ratione: necnon, quod lectione nona libri quinti Metaphysicae idem doceat, tum ipse, tum ex eo Beatus Thomas in hac verba. *Definitio, quae est syllaba comprehendit in se definitionem, quae est elementorum id est litterarum: & huius ratio est, quia elementa, id est litterae, sunt partes syllaba, quantum ad speciem suam.* Haec tenus ille. Constat autem, syllabam esse totum per accidens ex elementis resultans: eiusmodi ergo totum potest definiri.

9 Ad primam rationem contrariam dicendum est; accidens habere etiam substantiam prout sumitur haec, non physice, sed logicè, & quatenus in idem cum quidditate recurrit, & quidem accidens haud reicere à se substantiam quouis modo, ac sensu usurpatam, vel inde constat, quod Apostolus fidei, quae est accidentis proculdubio substantiam tamen sperandarum rerum appellet. Ad secundam rationem dicendum est, pluralitatem entis per accidens, & quod multas reipsa naturas non vnam solam cohibeat, neutiquam obesse, quominus sub definitione cadat: homo enim v.g. definitur, at eius natura latissime fusa, & omnibus communis ex parte rei est multiplex, nec nisi secundum quid, & per intellectum vna: quod ergo concretum accidentale non habeat naturam simpliciter vnam, sed tantum per accidens, & secundum quid, haud obstabit, quominus possit definiri: quocirca definitio dicenda est, ac definienda: oratio explicans naturam rei, vnam quidem simpliciter, aut secundum quid, per se, aut per accidens.

P. Lyncei Philosophia Tom. I.

Ad tertiam rationem contrariam dicendum est; accidens, & concretum eo constitutum esse simpliciter ens prout hoc perinde est, atque aptum esse, adeoque in hoc sensu habere essentiam, quae merito possit per definitionem explicari. Quamuis etiam hoc diffiteri nequeam, ita ens aliquando sumi, ut cum substantia recurrit, ac sit prorsus idem: quo sensu procul viso homine aliquo v.g. vnum duntaxat ens à nobis videri dicimus, quamuis eius accidentia plura nobis appareant: horum ergo nullum tum reputamus ens simpliciter. Quemadmodum autem accidens non est ens simpliciter, hoc peculiari, & non semper vtitato modo sumptum, ita neque essentiam simpliciter, nec definitionem sibi vendicat. Atque hoc fortassis tantum voluit Aristoteles ac B. Thomas: nobis vero, quam parum obest, aut quam parum aduersariis prodest, nemo non videat.

CAPVT II.

Alia argumenta aduersus definitionem speciei predicabilis.

Obiicies aduersus eam secundo: predicari actualiter est ei, quod predicatur accidentale: potest enim ei adesse, vel abesse, sicut album subiecto: quemadmodum ergo hoc homini v.g. quidditatiue definiendo est prorsus ineptum, ita & predicari actu ad speciem quidditatiue definiendam haud sufficit. Respondeo primo; vniuersale logicum quodam sensu sumi posse, ut ei conueniat actu predicari, non ex accidenti, sed essentialiter, ut visum est tract. 1. huius libri cap. 1. 2. & 3. vbi ergo statuitur speciem esse vniuersale logicum duntaxat, & non aliud, vel certe eam, quae definitur in praesenti id genus esse, profecto eius definitio poterit esse quidditatiua, vt tradatur per praedicationem actualem. Exemplum autem albi non est ad rem: nam uti per illud quidditatiue definiri nequit homo, cui est accidentale, ita nec id, quod est species per hoc, quod est predicari, &c. eo nimirum, quod tali rei accidat ita predicari; ceterum eiusmodi rei quatenus est species haud quaquam est accidentale predicari, uti superius: quid ni ergo per hoc quidditatiue definiri possit, prout eam denominationem induit? Respondeo secundo, in definitionibus verba saepissime significare, non actum, sed aptitudinem: quocirca in definitione speciei particulam, *predicari*, perinde esse, ac pollere, atque *posse predicari*, siue esse predicabile: predicabilitatem autem non posse abesse, & adesse speciei, reive, quae est species, sed potius eis necessario conuenire.

Obiicies secundo: Etiam praedicabilitas, est passio speciei, & non conceptus quidditatiuus: ergo per eam haud definitur species, quidditatiua ratione, sed describitur quoquo modo: consequentia est perspicua: suadetur antecedens: nam quod est passio respectu rationis communis, ea etiam, & non essentia debet esse intuitu rationis particularis: quo pacto risibilitas, quae est passio hominis, nequit non esse passio, nequit esse quidditas Petri: at praedicabilitas est passio respectu vniuersalis in communi, ergo & contemplatione talis vniuersalis, videlicet speciei. Ceterum, quod praedicabilitas, gratia vniuersalis in communi, & latissime fusi, haud sit passio, sed potius praescindat, ab eo, quod sit illius passio, vel essentia, superius ostensum

Dd 3 est,